Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

24. februar 2022 *

»Præjudiciel forelæggelse – den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP) – Den Europæiske Unions retsstatsmission i Kosovo (Eulex Kosovo) – fælles aktion 2008/124/FUSP – artikel 8, stk. 3 og 5, artikel 9, stk. 3, og artikel 10, stk. 3 – egenskab af arbejdsgiver for missionens personale – artikel 16, stk. 5 – afledt virkning«

I sag C-283/20,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Tribunal du travail francophone de Bruxelles (den franskprogede arbejdsret i første instans i Bruxelles, Belgien) ved afgørelse af 1. oktober 2019, indgået til Domstolen den 25. juni 2020, i sagen

**CO m.fl.**

mod

**MJ,**

**Europa-Kommissionen,**

**Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten)**

**Rådet for Den Europæiske Union,**

**Eulex Kosovo,**

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, E. Regan (refererende dommer), Domstolens præsident, K. Lenaerts, som fungerende dommer i Femte Afdeling, og dommerne C. Lycourgos, I. Jarukaitis og M. Ilešič,

generaladvokat: E. Tanchev,

justitssekretær: fuldmægtig M. Krausenböck,

* Processprog: fransk.

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 16. juni 2021,

efter at der er afgivet indlæg af:

– CO m.fl. ved avocate N. de Montigny,

– Europa-Kommissionen ved B. Mongin, G. Gattinara og Y. Marinova, som befuldmægtigede,

– Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) ved S. Marquardt, R. Spac og E. Orgován, som befuldmægtigede,

– Rådet for Den Europæiske Union, først ved P. Mahnič og A. Vitro, derefter ved A. Vitro og K. Kouri, som befuldmægtigede,

– Eulex Kosovo ved avocates E. Raoult og M. Vicente Hernandez,

– den spanske regering, først ved S. Jiménez García, derefter ved M.J. Ruiz Sánchez, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 30. september 2021,

afsagt følgende

## Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 8, stk. 3 og 5, artikel 9, stk. 3, og artikel 10, stk. 3, i Rådets fælles aktion 2008/124/FUSP af 4. februar 2008 om Den Europæiske Unions retsstatsmission i Kosovo, EULEX KOSOVO (EUT 2008, L 42, s. 92).

2 Denne anmodning er indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side CO m.fl., dvs. 45 medlemmer eller tidligere medlemmer af missionens internationale civile personale i »retsstatsmissionen« i Kosovo, benævnt »Eulex Kosovo«, som er omhandlet i artikel 1 i fælles aktion 2008/124 (herefter »Eulex Kosovo«), og på den anden side MJ som missionschef, Europa-Kommissionen, Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) og Rådet for Den Europæiske Union vedrørende ændringen af deres arbejdsvilkår og for visses vedkommende den manglende fornyelse af deres ansættelseskontrakter.

### Retsforskrifter

#### *Fælles aktion 2008/124*

3 Artikel 1 i fælles aktion 2008/124 med overskriften »Missionen« bestemmer i stk. 1:

»Den Europæiske Union opretter herved en EU-retsstatsmission i Kosovo, EULEX KOSOVO (i det følgende benævnt »EULEX KOSOVO«).«

4 Denne fælles aktions artikel 2 med overskriften »Missionsbeskrivelse« bestemmer følgende:

»EULEX KOSOVO bistår Kosovoinstitutionerne, de [retslige] myndigheder og retshåndhævende myndigheder med at gøre fremskridt i retning af bæredygtighed og ansvarlighed og med yderligere at udvikle og styrke et uafhængigt multietnisk retssystem og et multietnisk politi og toldvæsen, idet den sikrer, at disse institutioner er fri for politisk indblanding og overholder internationalt anerkendte standarder og bedste europæiske praksis.

EULEX KOSOVO opfylder i fuldt samarbejde med Europa-Kommissionens bistandsprogrammer sit mandat gennem overvågning, mentorordninger og rådgivning, idet den bevarer et vist udøvende ansvar.«

5 Nævnte aktions artikel 8 med overskriften »Missionschefen« fastsætter:

»1. Missionschefen påtager sig ansvaret for og har kommando over og kontrol med EULEX KOSOVO i indsatsområdet.

[…]

3. Missionschefen giver instrukser til hele EULEX KOSOVO's personale, herunder i dette tilfælde støtteelementet i Bruxelles, med henblik på en effektiv gennemførelse af EULEX KOSOVO i indsatsområdet, idet vedkommende varetager koordinationen og den daglige ledelse i overensstemmelse med instrukserne fra den øverstbefalende for den civile operation.

[…]

5. Missionschefen har ansvaret for gennemførelsen af EULEX KOSOVO's budget. Missionschefen undertegner med henblik herpå en kontrakt med Kommissionen.

[…]

7. Missionschefen repræsenterer EULEX KOSOVO's i indsatsområdet og sikrer, at EULEX KOSOVO er tilstrækkelig synlig.

[…]«

6 Denne fælles aktions artikel 9, der har overskriften »Personale«, har følgende ordlyd:

»1. Antallet af medarbejdere i EULEX KOSOVO og deres kompetence skal være i overensstemmelse med den i artikel 2 fastsatte missionsbeskrivelse, de i artikel 3 fastsatte opgaver og den i artikel 6 fastsatte struktur for EULEX KOSOVO.

2. EULEX KOSOVO skal primært bestå af personale udsendt af medlemsstaterne eller EU-institutionerne. Den enkelte medlemsstat eller EU-institution afholder omkostningerne i forbindelse med det personale, den har udsendt, herunder rejseudgifter til og fra deployeringsstedet, løn, sygesikring og tillæg, bortset fra dagpenge og afsavns- og faretillæg.

3. EULEX KOSOVO kan også i det fornødne omfang rekruttere internationalt og lokalt personale på kontrakt.

[…]«

7 Artikel 10 i fælles aktion 2008/124 med overskriften »EULEX KOSOVO's og dets personales status« bestemmer i stk. 3:

»Ansættelsesvilkårene og det internationale og det lokale civile personales rettigheder og pligter fastlægges i kontrakterne mellem missionschefen og medarbejderne.«

### *Fælles aktion 2008/124, som ændret ved afgørelse 2014/349/FUSP*

8 Fælles aktion 2008/124 er blevet ændret ved bl.a. Rådets afgørelse 2014/349/FUSP af 12. juni 2014 (EUT 2014, L 174, s. 42) (herefter »fælles aktion 2008/124, som ændret«) og blev herved forlænget indtil den 14. juni 2016.

9 Sjette betragtning til afgørelse 2014/349 har følgende ordlyd:

»(6) EULEX KOSOVO gennemføres i en situation, der kan blive forværret og vil kunne hindre opnåelsen af målene for Unionens optræden udadtil som omhandlet i [EU-]traktatens artikel 21.«

10 Artikel 15a i fælles aktion 2008/124, som ændret, har følgende ordlyd:

»EULEX KOSOVO har beføjelse til at erhverve tjenester og leveringer, indgå kontrakter og administrative ordninger, ansætte personale, indehave bankkonti, erhverve og afhænde aktiver og indfri sine forpligtelser samt optræde som part i retssager som påkrævet for at gennemføre denne fælles aktion.«

11 Artikel 16, stk. 5, i fælles aktion 2008/124, som ændret, bestemmer:

»EULEX KOSOVO har ansvaret for eventuelle krav og forpligtelser, der opstår som følge af gennemførelsen af mandatet fra den 15. juni 2014, med undtagelse af krav vedrørende en alvorlig forseelse begået af missionschefen, som missionschefen skal drages til ansvar for.«

12 Artikel 20 i fælles aktion 2008/124, som ændret, er affattet således:

»Denne fælles aktion har virkning fra datoen for dens vedtagelse.

Den udløber den 14. juni 2016. […]«

13 I henhold til artikel 2 i afgørelse 2014/349 trådte denne afgørelse i kraft på dagen for vedtagelsen, den 12. juni 2014.

## Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

14 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at sagsøgerne i hovedsagen har været eller stadig er ansat som internationalt civilt personale ved Eulex Kosovo i henhold til tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, der har været genstand for løbende fornyelse. Disse kontrakter indeholder en klausul, der tillægger domstolene i Bruxelles (Belgien) kompetence. I visse af de pågældende kontrakter er denne klausul senere blevet erstattet med en klausul, der tillægger Den Europæiske Unions Domstol denne kompetence fra oktober 2014.

15 MJ var missionschef fra den 1. februar 2013 til den 14. oktober 2014 ifølge nærmere bestemmelser fastsat navnlig i de kontrakter, som han havde indgået med Kommissionen den 1. februar og den 7. juni 2013.

16 I foråret 2012 blev der foretaget en ændring af forskellige eksisterende funktioner inden for Eulex Kosovo, hvilket ifølge sagsøgerne i hovedsagen førte til en ændring af beskrivelsen af deres funktioner og til en betydelig nedsættelse af deres vederlag. Denne ændring blev efterfulgt af tre »bølger«, hvor kontrakter ikke blev fornyet, nemlig i foråret og sommeren 2013, i efteråret 2014 og i efteråret 2016.

17 Ved stævning indleveret den 6. august 2013 anlagde visse af sagsøgerne i hovedsagen sag mod Kommissionen, EU-Udenrigstjenesten og Eulex Kosovo for Den Europæiske Unions Ret i henhold til artikel 263 TEUF med påstand om annullation af afgørelser, som MJ havde truffet som missionschef, om ikke at forny disse sagsøgeres ansættelseskontrakter efter et bestemt tidspunkt.

18 Ved kendelse afsagt den 30. september 2014, Bitiqi m.fl. mod Kommissionen m.fl. (T-410/13, ikke trykt i Sml., EU:T:2014:871), afviste Retten dette søgsmål, idet den savnede kompetence, med den begrundelse, at det retsforhold, som var tvistens genstand, indgik i et kontraktforhold, og at det således henhørte under anvendelsesområdet for klausulen i ansættelseskontrakten, som tillagde retsinstanserne i Bruxelles kompetence til at træffe afgørelse i tvister som følge af eller vedrørende disse kontrakter.

19 Ved stævninger indleveret den 11. juli, den 14. juli og den 21. oktober 2014 har sagsøgerne i hovedsagen anlagt sag for den forelæggende ret, tribunal du travail francophone de Bruxelles (den franskprogede arbejdsret i første instans i Bruxelles, Belgien), hvorved de har anfægtet ændringen af deres funktioner og/eller den manglende fornyelse af deres ansættelseskontrakter samt den status, som de blev indrømmet, navnlig på området for social sikring, og nedlagt påstand om erstatning.

20 I første række er disse søgsmål anlagt mod MJ i hans egenskab af missionschef, Rådet, Kommissionen og EU-Udenrigstjenesten. De fire sagsøgte i hovedsagen har imidlertid gjort gældende, at det følger af fælles aktion 2008/124, som ændret, at Eulex Kosovo er den eneste ansvarlige for krav og forpligtelser, der opstår som følge af gennemførelsen af mandatet, såvel for fremtiden som i fortiden, i overensstemmelse med artikel 16, stk. 5, i denne fælles aktion, som ændret.

21 Som svar herpå har sagsøgerne i hovedsagen nedlagt adcitationspåstande med henblik på, at Eulex Kosovo bliver part i sagen for den forelæggende ret. Denne ret har imidlertid adskilt behandlingen af adcitationspåstandene fra spørgsmålet om formaliteten og de processuelle spørgsmål, der er rejst med de principale påstande, som sagsøgerne i hovedsagen har nedlagt i forhold til de fire første sagsøgte i hovedsagen.

22 Ved mellemdom af 1. juni 2018 har den forelæggende ret fastslået, at MJ skulle fjernes fra sagen i perioden fra den 12. juni 2014, eftersom afgørelse 2014/349 blev vedtaget denne dato, og han efter dette tidspunkt derfor ikke længere skulle anses for at handle i eget navn, men udelukkende som »repræsentant« for Eulex Kosovo. Den forelæggende ret har ligeledes fastslået, at Rådet, Kommissionen og EU-Udenrigstjenesten skulle udelukkes fra sagen i denne periode, eftersom Eulex Kosovo denne dato var blevet en selvstændig juridisk person, og at de omhandlede handlinger var blevet gennemført i missionens eget navn. Med hensyn til perioden forud for den

12. juni 2014 har den forelæggende ret imidlertid besluttet at indlede retsforhandlingerne for at give parterne mulighed for at fremsætte deres bemærkninger til det mandat, som MJ og hans forgængere havde i denne periode i deres egenskab af missionschef.

23 Efter at parterne har afgivet indlæg, nærer den forelæggende ret fortsat tvivl om, hvorvidt MJ handlede i eget navn eller på vegne af en eller flere institutioner.

24 På denne baggrund har tribunal du travail francophone de Bruxelles (den fransksprogede arbejdsret i første instans i Bruxelles) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 8[, stk. 3,] og artikel [10, stk. 3,] i [fælles aktion 2008/124], om fornødent sammenholdt med alle andre bestemmelser, der måtte være relevante, fortolkes således, at de tildeler missionschefen, personligt og for egen regning, egenskab af arbejdsgiver for det internationale civile personale ansat i [Eulex Kosovos] tjeneste i perioden inden den 12. juni 2014, eller, navnlig under hensyntagen til [artikel 8, stk. 5, og artikel 9, stk. 3,] i fælles aktion [2008/124], således, at den tildeler egenskaben af arbejdsgiver til [Unionen] og/eller til en [EU-institution], såsom [Kommissionen], [EU-Udenrigstjenesten], [Rådet] eller enhver anden eventuel institution, for hvis regning missionschefen måtte have handlet indtil denne dato i henhold til et mandat, en delegation af beføjelser eller enhver anden form for repræsentation, som i givet fald må fastlægges?«

## Om det præjudicielle spørgsmål

### *Formaliteten*

25 Kommissionen har gjort gældende, at denne anmodning om præjudiciel afgørelse skal afvises, eftersom den ikke er relevant for afgørelsen af tvisten i hovedsagen.

26 For det første vedrører anmodningen EU-retlige bestemmelser, som ikke længere var gældende, da stævningerne blev indleveret til denne retsinstans. Det fremgår nemlig af artikel 16, stk. 5, i fælles aktion 2008/124, som ændret, der trådte i kraft den 12. juni 2014, at fra den 15. juni 2014 påtager Eulex Kosovo, der har retsevne, sig ansvaret for eventuelle krav og forpligtelser, der opstår som følge af gennemførelsen af missionens mandat. Af denne grund har sagsøgerne i hovedsagen i øvrigt iværksat en parallel sag i forhold til Eulex Kosovo for samme nationale retsinstans støttet på samme faktiske omstændigheder.

27 For det andet har Kommissionen med henvisning til præmis 34-51 i dom af 5. juli 2018, Jenkinson mod Rådet m.fl. (C-43/17 P, EU:C:2018:531), rejst tvivl om den forelæggende rets sondring mellem perioderne før og efter den 12. juni 2014.

28 Det skal i denne henseende bemærkes, at ifølge Domstolens faste praksis tilkommer det udelukkende den nationale ret, for hvilken tvisten er indbragt, og som har ansvaret for den retsafgørelse, der skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, både om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at den kan afsige dom, og relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen. Når de forelagte spørgsmål vedrører fortolkningen af EU-retten, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse (dom af 15.7.2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, præmis 54 og den deri nævnte retspraksis).

29 Heraf følger, at der foreligger en formodning for, at spørgsmål om EU-retten er relevante. Domstolen kan kun afvise at træffe afgørelse om et præjudicielt spørgsmål forelagt af en national ret, hvis det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, såfremt problemet er af hypotetisk karakter, eller såfremt Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan give en hensigtsmæssig besvarelse af de forelagte spørgsmål (dom af 15.7.2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, præmis 55 og den deri nævnte retspraksis).

30 I det foreliggende tilfælde skal det fastslås, at det ikke fremgår klart af sagsakterne for Domstolen, at de bestemmelser, der ønskes fortolket, ikke finder anvendelse på tvisten i hovedsagen. Navnlig ses eksistensen af et særskilt processkrift rettet mod Eulex Kosovo ikke at kunne godtgøre, at den forelæggende rets tvivl om nævnte bestemmelser ikke er reel, eller at fortolkningen heraf savner forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand.

31 I præmis 34-51 i dom af 5. juli 2018, Jenkinson mod Rådet m.fl. (C-43/17 P, EU:C:2018:531), fastslog Domstolen ganske vist, at Rettens kompetence til at pådømme en påstand om ændring af den seneste ansættelseskontrakt, der var indgået af en ansat hos Eulex Kosovo, indebar, at denne ret tog hensyn til de kontrakter, som denne ansatte tidligere havde indgået, selv om Retten ratione temporis ikke havde kompetence til at træffe afgørelse vedrørende disse kontrakter. Denne afgørelse gør imidlertid ikke den forelæggende rets spørgsmål hypotetisk. Nævnte spørgsmål vedrører nemlig ikke denne rets tidsmæssige kompetence til at træffe afgørelse i tvisten i hovedsagen, men identificeringen af den ansvarlige enhed for gennemførelsen af missionen Eulex Kosovo, og dermed af den enhed, der er sagsøgt i hovedsagen.

32 Henset til de ovenstående betragtninger skal det fastslås, at det forelagte spørgsmål ikke kan anses for ikke at være relevant for afgørelsen af hovedsagen, og at spørgsmålet således skal antages til realitetsbehandling.

### *Realiteten*

33 Indledningsvis bemærkes, at det af fast retspraksis fremgår, at det som led i den samarbejdsprocedure mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 267 TEUF, tilkommer denne at give den nationale ret et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den. Ud fra dette synspunkt påhviler det Domstolen efter omstændighederne at omformulere de spørgsmål, den forelægges. Domstolen kan desuden inddrage EU-retlige regler, som den nationale ret ikke har henvist til i nævnte spørgsmål (dom af 5.12.2019, Centraal Justitieel Incassobureau (Anerkendelse og fuldbyrdelse af bødestraffe), C-671/18, EU:C:2019:1054, præmis 26 og den deri nævnte retspraksis).

34 For det første fremgår det i denne sag af sagsakterne for Domstolen, at den forelæggende ret med sit spørgsmål ønsker at identificere den ansvarlige for gennemførelsen af missionen Eulex Kosovo før den 12. juni 2014, som dermed skal kvalificeres som sagsøgt i hovedsagen.

35 For det andet skal det bemærkes, at den forelæggende ret på det formelle plan har anmodet Domstolen om ikke alene at tage stilling til fortolkningen af artikel 8, stk. 3 og 5, artikel 9, stk. 3, og artikel 10, stk. 3, i fælles aktion 2008/124, men ligeledes til denne bestemmelse, sammenholdt med »alle andre bestemmelser, der måtte være relevante«. I artikel 16, stk. 5, i fælles aktion 2008/124,

som ændret, præciseres, at Eulex Kosovo har ansvaret for eventuelle krav og forpligtelser, der opstår som følge af gennemførelsen af det mandat, som denne er pålagt, fra den 15. juni 2014, med undtagelse af krav vedrørende en alvorlig forseelse begået af missionschefen.

36 For at give en hensigtsmæssig besvarelse af det forelagte spørgsmål skal det følgelig fastslås, at den forelæggende ret med spørgsmålet nærmere bestemt ønsker oplyst, om artikel 8, stk. 3 og 5, artikel 9, stk. 3, og artikel 10, stk. 3, i fælles aktion 2008/124 samt artikel 16, stk. 5, i fælles aktion 2008/124, som ændret, skal fortolkes således, at disse bestemmelser for perioden før den 12. juni 2014 som arbejdsgiver for de ansatte hos Eulex Kosovo udpeger missionschefen, der handler i eget navn og på egne vegne, og/eller Kommissionen, EU-Udenrigstjenesten, Rådet eller en helt anden enhed.

37 Med hensyn til rækkevidden af artikel 16, stk. 5, i fælles aktion 2008/124, som ændret, er der efter den forelæggende rets opfattelse i dette tilfælde tvetydighed hvad angår denne bestemmelses tidsmæssige anvendelsesområde, for så vidt som udtrykket »fra den 15. juni 2014« i det væsentlige kan forstås som en henvisning til den dato, hvor Eulex Kosovo fik ansvaret for de krav og forpligtelser, der opstår som følge af gennemførelsen af mandatet, herunder krav og forpligtelser som følge af handlinger begået tidligere, eller derimod således at Eulex Kosovo alene pålægges ansvaret for retlige situationer opstået efter denne dato.

38 Ifølge Domstolens faste praksis skal der med henblik på fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse tages hensyn til bestemmelsens ordlyd, dens kontekst og det mål, der forfølges med den lovgivning, hvori den indgår (jf. i denne retning dom af 29.4.2021, X (Europæisk arrestordre – Ne bis in idem), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, præmis 69 og den deri nævnte retspraksis).

39 Hvad angår ordlyden af artikel 16, stk. 5, i fælles aktion 2008/124, som ændret, bestemmes heri, at Eulex Kosovo har ansvaret for eventuelle krav og forpligtelser, der opstår som følge af gennemførelsen af mandatet fra den 15. juni 2014, med undtagelse af krav vedrørende en alvorlig forseelse begået af missionschefen, som missionschefen skal drages til ansvar for.

40 Det følger heraf, at denne bestemmelse tager sigte på at præcisere, hvem der har ansvaret for krav og forpligtelser vedrørende gennemførelsen af den mission, som er pålagt Eulex Kosovo, hvilket indebærer, at bestemmelsen ikke tilsigter at fastlægge, hvem der fra den 15. juni 2014 skal anses for ophavsmand til handlinger under denne mission, men hvem der skal bære ansvaret herfor efter denne dato.

41 Dermed skal passagen »fra den 15. juni 2014« forstås således, at den ikke præciserer den dato, hvor eventuelle handlinger, forpligtelser eller krav skal være opstået eller skabt for at henhøre under Eulex Kosovos ansvar, men derimod den dato, hvorefter dette organ kan anses for at have ansvaret for enhver skade og enhver forpligtelse, der er opstået eller vil opstå som følge af gennemførelsen af den mission, som organet er pålagt, og dermed således at organet fra denne dato er indtrådt i kravene og forpligtelserne for den eller de personer, der tidligere havde ansvaret for gennemførelsen af denne mission, med undtagelse af krav vedrørende en alvorlig forseelse begået af missionschefen, som missionschefen skal drages til ansvar for.

42 Denne fortolkning understøttes af såvel den sammenhæng, hvori artikel 16, stk. 5, i fælles aktion 2008/124, som ændret, indgår, som af de med denne lovgivning forfulgte mål.

43 Med hensyn til den sammenhæng, hvori denne bestemmelse indgår, bemærkes, at Eulex Kosovo, efter at artikel 15a i fælles aktion 2008/124, som ændret, trådte i kraft den 12. juni 2014, har fået beføjelse til at erhverve tjenester og leveringer, indgå kontrakter og administrative ordninger, ansætte personale, indehave bankkonti, erhverve og afhænde aktiver og indfri sine forpligtelser samt optræde som part i retssager som påkrævet for at gennemføre denne fælles aktion.

44 Det fremgår af denne retsevne, som Eulex Kosovo er blevet tillagt ved artikel 15a i fælles aktion 2008/124, som ændret, og som omfatter evnen til at være part i retssager, at dette organ allerede inden den 15. juni 2014 havde et ansvar i forbindelse med gennemførelsen af den mission, som det var pålagt. På denne baggrund kan artikel 16, stk. 5, i denne fælles aktion, som ændret, ikke fortolkes således, at det ansvar, der ved nævnte fælles aktion er tillagt Eulex Kosovo, alene vedrører handlinger, forpligtelser eller krav, der er opstået eller skabt fra den 15. juni 2014.

45 Med hensyn til de mål, der forfølges med fælles aktion 2008/124, som ændret, fremgår det af sjette betragtning til afgørelse 2014/349, at denne afgørelse blev vedtaget for at imødegå en situation, der kan blive forværret og vil kunne hindre opnåelsen af målene for Unionens optræden udadtil som omhandlet i EU-traktatens artikel 21. Fortolkningen i denne dom, hvorefter artikel 16, stk. 5, i fælles aktion 2008/124, som ændret, betød, at Eulex Kosovo indtrådte i rettigheder og forpligtelser for den eller de personer, der tidligere havde ansvaret for gennemførelsen af missionen, er i overensstemmelse med formålet med afgørelse 2014/349 om at styrke den mission, som Eulex Kosovo er pålagt.

46 Henset til det ovenstående skal artikel 16, stk. 5, i fælles aktion 2008/124, som ændret, fortolkes således, at denne bestemmelse fra den 15. juni 2014 principielt har overdraget ansvaret for eventuelle krav og forpligtelser, der er opstået eller vil opstå i medfør af gennemførelsen af det mandat, som Eulex Kosovo er tillagt, til Eulex Kosovo, og dermed således at dette organ fra samme dato er indtrådt i rettigheder og forpligtelser for den eller de personer, der tidligere havde ansvaret for at gennemføre missionen, herunder i igangværende tvister.

47 Det forelagte spørgsmål skal følgelig besvares med, at artikel 16, stk. 5, i fælles aktion 2008/124, som ændret, skal fortolkes således, at denne bestemmelse fra den 15. juni 2014 udpeger Eulex Kosovo som ansvarlig og dermed som sagsøgt i alle søgsmål vedrørende følgerne af gennemførelsen af den mission, som dette organ er pålagt, uafhængigt af om de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for et sådant søgsmål, er indtruffet inden den 12. juni 2014, da afgørelse 2014/349 trådte i kraft.

## Sagsomkostninger

48 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

**Artikel 16, stk. 5, i Rådets fælles aktion 2008/124/FUSP af 4. februar 2008 om Den Europæiske Unions retsstatsmission i Kosovo, EULEX KOSOVO, som ændret ved Rådets afgørelse 2014/349/FUSP af 12. juni 2014, skal fortolkes således, at denne bestemmelse fra den 15. juni 2014 udpeger retsstatsmissionen i Kosovo, benævnt Eulex Kosovo, som**

**omhandlet i denne fælles aktions artikel 1, som ansvarlig og dermed som sagsøgt i alle søgsmål vedrørende følgerne af gennemførelsen af den mission, som dette organ er pålagt, uafhængigt af om de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for et sådant søgsmål, er indtruffet inden den 12. juni 2014, da afgørelse 2014/349 trådte i kraft.**

Underskrifter